

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5SŽi/15/2013
Identifikačné číslo spisu:	1012200004
Dátum vydania rozhodnutia:	30.09.2013
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Baricová
Funkcia:	súdca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2013:1012200004.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu EUREA, občianske združenie, so sídlom Tupého 25/A, Bratislava, IČO: 30 794 242, zastúpeného JUDr. Vladimírom Šárnikom, advokátom so sídlom Národného oslobodenia 25, Bernolákovo, proti žalovanému Ministerstvu vnútra Slovenskej republiky, so sídlom Pribinova 2, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti fiktívneho rozhodnutia žalovaného č. KM-917/SI-2011 z 08. novembra 2011, o odvolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave, č. k. 1S/1/2012-24 zo 06. júna 2013, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Bratislave, č. k. 1S/1/2012-24 zo 06. júna 2013 p o t v r d z u j e .

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Napadnutým uznesením Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „krajský súd“) podľa § 246c ods. 1 v spojitosti s § 104 ods. 1 prvej vety Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) zastavil konanie o žalobe žalobcu o preskúmanie zákonnosti fiktívneho rozhodnutia žalovaného č. KM-917/SI-2011 z 08. novembra 2011.

Krajský súd po preskúmaní podmienok, za ktorých je oprávnený vo veci konať (§ 244 ods. 1 a 3, § 246 ods. 1 veta prvá, § 103, § 103 ods. 1 a § 247 ods. 1 a 2 OSP) svoje rozhodnutie odôvodnil ustanoveniami § 2 ods. 1, § 19 ods. 1 až 3, § 22 ods. 1 a § 3 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o slobode informácií“ alebo „zákon č. 211/2000 Z. z.“), § 57 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „správny poriadok“), keď s ohľadom na vymedzenie žalobných dôvodov posudzujúc, či zákonná 15-dňová lehota podľa § 19 ods. 3 zákona o slobode informácií na rozhodnutie o rozklade žalobcu proti prvostupňovému rozhodnutiu povinnej osoby začala plynúť Ministrovi vnútra Slovenskej republiky už dňom nasledujúcim po doručení rozkladu proti rozhodnutiu žalovaného č. KM-917/SI-2011 (dňa 24. októbra 2011), alebo až dňom nasledujúcim po predložení rozkladu povinnou osobou spolu so spisom rozkladovej komisii Ministra vnútra Slovenskej republiky (dňa 16. novembra

2011), dospel k záveru, že k vydaniu fiktívneho rozhodnutia v danom prípade nedošlo, nakoľko žalovaný rozhodol o rozklade proti prvostupňovému rozhodnutiu v zákonnej lehote 15 dní (29. novembra 2011). Záverom svojho rozhodnutia krajský súd uviedol, že konanie podľa druhej hlavy piatej časti OSP je konaním limitovaným jeho predmetom, pričom žalobca sa v predmetnej veci domáhal zrušenia neexistujúceho rozhodnutia správneho orgánu. Preto nie je splnená podmienka konania, aby konanie malo spôsobilý predmet zodpovedajúci zákonnej úprave, pričom nedostatok tejto podmienky je neodstrániteľný.

O trovách konania krajský súd vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na ich náhradu, nakoľko žalobca vo veci úspech nemal a žalovanému náhrada trov konania zo zákona neprislúcha (§ 250k ods. 1 OSP s poukazom na § 246c veta prvá OSP).

Proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave podal žalobca v zákonnej lehote odvolanie zotrvávajúc na svojom názore ohľadom plynutia odvolacej lehoty, majúc za to, že ustanovene § 19 ods. 3 zákona o slobode informácií vylučuje 30 dňovú lehotu podľa § 56 správneho poriadku. Poukázal pritom na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. mája 2004 sp. zn. 4SŽ/131/03.

Podľa žalobcu zdržiavať spisový materiál s rozkladom 30 dní nijako nepomôže odstrániť časový tlak na rozhodovanie rozkladovej komisie, ale iba žiadateľovi predĺži dobu čakania na druhostupňové rozhodnutie.

Žiadal uznesenie krajského súdu o zastavení konania zrušiť uplatniac zároveň i náhradu trov konania.

Žalovaný odvolací návrh nepodal.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP v spojení s § 246c ods. 1 vety prvej OSP) preskúmal napadnuté uznesenie krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v rozsahu napadnutom odvolaním (§ 212 ods. 1 v spojení s § 246c ods. 1 vety prvej OSP) bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 2 OSP) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

V správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupu orgánov verejnej správy, ktorými sa zakladajú, menia alebo zrušujú práva alebo povinnosti fyzických alebo právnických osôb, ako aj rozhodnutí, ktorými práva a právom chránené záujmy týchto osôb môžu byť priamo dotknuté (§ 244 ods. 1, 2 OSP).

Podstatou správneho súdnictva je ochrana práv občanov a právnických osôb, o ktorých sa rozhodovalo v správnom konaní; ide o právny inštitút, ktorý umožňuje, aby sa každá osoba, ktorá sa cíti byť rozhodnutím či postupom orgánu verejnej správy poškodená, dovolala súdu, ako nezávislého orgánu a vyvolala tak konanie, v ktorom správny orgán už nebude mať autoritatívne postavenie, ale bude účastníkom konania s rovnakými právami, ako ten, o koho práva v konaní ide.

Predpokladom postupu súdu podľa druhej hlavy piatej časti OSP (rozhodovanie o žalobách proti rozhodnutiam a postupom správnych orgánov) je, aby pri rozhodnutí správneho orgánu vydaného v správnom konaní išlo o rozhodnutie, po vyčerpaní riadnych opravných prostriedkov, ktoré sa preň pripúšťajú, nadobudlo právoplatnosť § 247ods. 2 OSP.

Podľa § 247 ods. 1 OSP podľa ustanovení tejto hlavy sa postupuje v prípadoch, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu.

Predmetom preskúmacieho konania v danej veci malo byť podľa obsahu žaloby fiktívne rozhodnutie žalovaného z 08. novembra 2011 „vydané“ v konaní podľa zákona o slobode informácií.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) v prvom rade dáva do pozornosti, že

zmyslom a účelom zákona o slobode informácií, je poskytovanie informácií a nie vydávanie fiktívnych rozhodnutí.

Účelom zavedenia inštitútu fiktívneho rozhodnutia (§ 18 ods. 3 a § 19 ods. 3 zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám) nebolo „legalizovať“ nečinnosť povinných osôb pri rozhodovaní o žiadostiach podľa tohto zákona, ale poskytnúť ochranu tomu, kto sa obrátil so žiadosťou na povinnú osobu o sprístupnenie informácií.

Fikcia rozhodnutia vlastne predstavuje reálnu neexistenciu rozhodnutia a s prihliadnutím na účel zákona sa má aplikovať táto možnosť iba potiaľ, pokiaľ nebolo vo veci vydané vecné rozhodnutie.

Pokiaľ ide o aplikáciu a vzájomný vzťah ustanovení § 57 správneho poriadku (v spojení s § 22 ods. 1 zákona o slobode informácií) a § 19 ods. 3 zákona o slobode informácií najvyšší súd v súlade s ustanovením § 250ja ods. 7 OSP poukazuje na dôvody rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 04. decembra 2012 sp. zn. 3SŽi/19/2012, s ktorým sa v celom rozsahu stotožňuje a ktorého text uvádza :

„... spor o zákonnosť rozhodnutia žalovaného spočíva vo výklade ustanovenia § 19 ods. 3 veta prvá zákona č. 211/2000 Z. z., a to s ohľadom na skutočnosť, že uvedené ustanovenie spája povinnosť rozhodnúť o odvolaní do 15 dní, od právnej skutočnosti, ktorá je vymedzená ako odvolanie „doručenie odvolania povinnou osobou“. Uvedené ustanovenie vychádza z doručenia odvolania povinnou osobou a nie z doručenia odvolania žiadateľom. Toto ustanovenie teda nepredpokladá situáciu, že žiadateľ podá odvolanie priamo na odvolacom orgáne. Naopak toto ustanovenie systematicky nadväzuje na subsidiárnu aplikáciu ustanovení správneho poriadku na konanie podľa zákona č. 211/2000 Z. z.. Podľa § 22 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z. z., ak nie je v tomto zákone ustanovené inak, použijú sa na konanie podľa tohto zákona všeobecné predpisy v správnom konaní. Z uvedeného ustanovenia vyplýva, že na právne situácie neupravené zákonom č. 211/2000 Z. z. sa subsidiárne aplikuje správny poriadok. Odvolacie konanie je takýmto spôsobom subsidiárne upravené v správnom poriadku. Najvyšší súd v prvom rade poukazuje na ustanovenie § 54 ods. 1 správneho poriadku, podľa ktorého odvolanie sa podáva na správnom orgáne, ktorý napadnuté rozhodnutie vydal. Vychádza sa tu z predpokladu, že konanie sa vedie v administratívnom spise a administratívny spis vedie a má ho k dispozícii prvostupňový orgán, preto odvolanie sa podáva na správnom orgáne prvého stupňa. V nadväznosti na podané odvolanie správny orgán má v zmysle § 57 ods. 1 správneho poriadku možnosť vybaviť vec autoremedúrou a o odvolaní sám rozhodnúť, ak odvolaniu v plnom rozsahu vyhovie. Následne, ak nezvolí tento procesný postup v zmysle ustanovenia § 57 ods. 2 správneho poriadku predloží odvolanie spolu s výsledkami doplneného konania so spisovým materiálom odvolaciemu orgánu najneskôr do 30 dní odo dňa, keď odvolanie došlo a upovedomí o tom účastníka konania. V tomto kontexte najvyšší súd dospel k záveru, že ustanovenie § 19 ods. 3 prvá veta zákona č. 211/2000 Z. z. počíta s týmto procesom predkladania spisu prvostupňovým správnym orgánom, a preto sa ustanovuje 15 dňová lehota na rozhodnutie od doručenia odvolania povinnou osobou, tzn. od doručenia odvolania spolu so spisovým materiálom. Tento postup sa primerane aplikuje na konanie o rozklade (§ 61 ods. 3 správneho poriadku). Rozhodnutiu o rozklade predchádza procesný postup rozkladovej komisie a vyhotovenie návrhu rozkladovou komisiou, ktorá vykonáva procesné úkony spojené s predložením veci na rozhodnutie o rozklade, obdobne ako správny orgán prvého stupňa. Rozkladová komisia preto tieto úkony robí najneskôr v lehote podľa § 57 ods. 2 správneho poriadku v spojení s § 61 ods. 3 správneho poriadku. Podľa názoru najvyššieho súdu zmienená subsidiárna aplikácia správneho poriadku i na konanie podľa zákona č. 211/2000 Z. z. je v súlade s princípom dobrej verejnej správy.“

Rovnaký právny názor zaujal Najvyšší súd Slovenskej republiky aj v uznesení sp. zn. 6SŽi/3/2013 z 24. júla 2013 a sp. zn. 5SŽi/13/2013 z 15. augusta 2013.

V danej veci bolo obsahom spisového materiálu preukázané, že žalobca dňa 29. septembra 2011 požiadal o sprístupnenie uznesení vyšetrovateľa Úradu boja proti korupcii zo dňa 17. septembra 2010 o odmietnutí veci podozrenia z trestného činu zneužívania právomoci verejného činiteľa, ktorého sa mala

dopustiť sudkyňa Krajského súdu v Bratislave E.. Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky Prezídium Policajného zboru úrad boja proti korupcii ako povinná osoba vydalo dňa 11. októbra 2011 pod č. KM-917-002/SI-2011 rozhodnutie, ktorým žiadosť čiastočne zamietlo. Proti tomuto rozhodnutiu podal žalobca dňa 21. októbra 2011 rozklad, ktorý bol žalovanému doručený 24. októbra 2011. Povinná osoba predložila vec Osobitnej komisii Ministra vnútra Slovenskej republiky pre prípravu návrhov a rozhodnutí o rozkladoch v prílohe listu zo dňa 14. novembra 2011, ktorý bol doručený dňa 15. novembra 2011. Rozhodnutím Ministra vnútra Slovenskej republiky č. SLV-OLVS-144/2011 zo dňa 29. novembra 2011 bolo rozhodnutie č. KM-917-002/SI-2011 zo dňa 11. októbra 2011 v odvolacom (rozkladovom) konaní potvrdené.

Vychádzajúc z uvedeného najvyšší súd aj v tomto preskúmvacom konaní zastáva názor, že lehota na rozhodnutie ministromi podľa § 19 ods. 3 prvá veta zákona o slobode informácií plyní od predloženia rozkladu spolu so spisom, ktoré v danom prípade bolo vykonané prípisom zo dňa 14. novembra 2011 (č. KM-917-005/SI-2011 z 11. novembra 2011). Námetka žalobcu, že „zdržiať“ spisový materiál s rozkladom 30 dní nijako nepomôže odstrániť časový tlak na rozhodovanie rozkladovej komisie, ale iba žiadateľovi predĺži dobu čakania na druhostupňové rozhodnutie“, je preto vzhľadom a znenie ustanovenia § 19 ods. 3 veta prvá zákona č. 211/2000 Z. z. bez právneho významu.

Keďže lehota na vydanie rozhodnutia plynula od tohto momentu, je vylúčené, aby fiktívne rozhodnutie vzniklo dňa 08. novembra 2011, tak, ako to tvrdí žalobca. Fikcia vydania rozhodnutia dňa 08. októbra 2011, ktorým by žalovaný rozklad zamietol a rozhodnutie povinnej osoby ako prvostupňového správneho orgánu 11. októbra 2011 č. KM-917-002/SI-2011 potvrdil, nemohla nastať, a to aj z dôvodu, že žalovaný v súlade s § 19 ods. 2 a 3 zákona o slobode informácií vydal dňa 29. novembra 2011 pod č. SLV-OLVS-144/2011 rozhodnutie, ktorým rozhodnutie povinnej osoby č. KM-917-002/SI-2011 z 11. októbra 2011 potvrdil.

Žalobca takto potom zjavne podal nedôvodnú a celkom zbytočnú žalobu a krajský súd správne konanie zastavil, nakoľko predmetom súdneho prieskumu zákonnosti malo byť fiktívne rozhodnutie, ktoré podľa zákona nevzniklo a neexistujúce rozhodnutie nemôže byť predmetom preskúmvania súdom (arg. a minori ad maius) [k tomu tiež pozri bližšie rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Sž/19/2012 zo 04. decembra 2012].

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto podľa § 250ja ods. 3 veta druhá a § 219 ods. 1 OSP napadnuté uznesenie krajského súdu potvrdil ako čo do výroku vecne správne.

Na vecnej správnosti výroku rozhodnutia krajského súdu nemení nič ani skutočnosť, že ho krajský súd nesprávne odôvodnil ustanovením § 246c ods. 1 OSP v spojitosti s § 104 ods. 1 prvej vety OSP, hoci správne mal použiť ustanovenie § 250d ods. 3 OSP, keďže v danom prípade neexistuje rozhodnutie, ktoré by mohlo byť predmetom preskúmania súdom podľa druhej hlavy piatej časti OSP. Ide teda o špeciálnu podmienku konania v správnom súdnictve, nie o všeobecnú podmienku konania podľa prvej a tretej časti OSP. Taktiež rozhodnutie o náhrade trov konania mal krajský súd správne odôvodniť ustanovením § 146 ods. 1 písm. c/ OSP v spojení s 246c ods. 1 OSP, nakoľko konanie vo veci bolo zastavené a aj pre konanie v správnom súdnictve platí, že platí, že výrok rozhodnutia o náhrade trov konania má zásadne zodpovedať príslušnému zákonnému ustanoveniu, podľa ktorého súd o náhrade trov konania rozhoduje, a že tomuto výroku musí zodpovedať i jeho odôvodnenie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky o náhrade trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP a § 250k ods. 1 OSP, nakoľko žalobca v odvolacom konaní úspech nemal a žalovanému náhrada trov konania zo zákona neprislúcha.

Záverom najvyšší súd považuje za dôvodné opätovne poznamenať, že zákon o slobode informácií má

slúžiť predovšetkým ako nástroj spoločenskej kontroly. Preto vzhľadom na účel zákona o slobode informácií, ak rozhodnutie o žiadosti o informáciu bolo vydané, „fiktívne rozhodnutie“ sa stáva bezpredmetným. V prípade, že by sa akceptoval názor žalobcu, ktorý, ako je vedené zhora, nemožno považovať za súladný so zákonom, rozhodnutie by sa zrušilo iba pre to, aby sa zopakoval proces a odstránili formálne vady, ktoré však vzhľadom na už prejavenu správnu úvahu reálne neprivodia iné, či výhodnejšie rozhodnutie pre žiadateľa informácie a formálne zopakovanie administratívneho konania nepredstavuje pre žalobcu vo vzťahu k skutkovej stránke veci reálnu možnosť dosiahnuť priaznivejšie rozhodnutie. Najvyšší súd v žiadnom prípade nepopiera právo žalobcu na informácie, avšak je nevyhnutné, aby toto právo bolo uplatňované účelne (nie účelovo) a efektívne, a to nielen vo vzťahu k povinným osobám, ale i vo vzťahu k súdu. V opačnom prípade ide zo strany žiadateľov skôr o zneužívanie práva, kedy je toto právo zámienkou pre formalistické a bezúčelné spory.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok n i e j e prípustný.